

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
GERARD HOGAN
esitatud 29. juulil 2019¹

Kohtuasi C-432/18

Consorzio Tutela Aceto Balsamico di Modena
versus
BALEMA GmbH

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus))

Eelotsusetaotlus – Põllumajandus – Nõukogu määrus (EÜ) nr 510/2006 – Määrus (EÜ) nr 1151/2012 – Geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse – Artikli 13 lõige 1 – Komisjoni määrus (EÜ) nr 583/2009 – Nimetuse „Aceto Balsamico di Modena“ (KGT) registreerimine – Selle tähise osiste kaitse

I. Sissejuhatus

1. Palsam on aroomaadne ja õline aine, mis voolab mahlana eri taimedest. Seda on aastatuhandeid kasutatud baasainena ravimite, salvide ja parfüümide valmistamisel. Palsami kasutamine nendel otstarvetel on Euroopa tavades ja kultuuris juurdunud. Nii piiblis kui ka Shakespeare'i näidendites leidub viiteid palsami kasutamisele tervendamise eesmärgil ja muidugi saame Wagneri viimases ooperis „Parsifal“ teada, et haavatud kuninga Amfortase kannatusi ja ägedaid valusid saab leevendada üksnes fialitäie Araabiast hangitud palsami määrimisega tema muidu ravimatule haavale.

2. Nii on sõna „palsam“ ajalooliselt jõudnud meie tänapäevastesse arusaamadesse. Tänapäeval seostatakse sõna „palsam“ sageli tuntud tootega „Aceto Balsamico di Modena“ (Modena palsamiäädikas). See on väga tume, kontsentreerunud ja maitsestatud äädikas, mida valmistatakse mitu aastat erinevates puidust tünnides laagerdunud (ja osaliselt käärinud) viinamarjadest.² Toode ise palsamit ei sisalda, kuid itaaliakeelne sõna *balsamico* tähendab „palsamilaadset“. Niisiis kasutatakse äädika (*aceto*) kirjeldamisel omadussõna *balsamico* selleks, et toonitada ravivaid või tervendavaid ja üldiselt palsamilaadseid omadusi, mida sellel tootel algul arvati olevat.

3. See kõik on tekitanud küsimuse, kas sõna *balsamico* saab olla kaitstud kui omaette geograafiline tähis. Tegemine on sisulise küsimusega käesolevas eelotsusetaotluses, mille esitas Euroopa Kohtu kantseleile 2. juulil 2018 Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) ning mis puudutab määruse nr 583/2009 artikli 1 ja I lisa tõlgendamist. Just selle määrusega lisati nimetus „Aceto Balsamico di Modena“ (KGT) kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste registrisse.

¹ Algeel: inglise.

² Vt komisjoni 3. juuli 2009. aasta määruse (EÜ) nr 583/2009, millega registreeritakse kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste registris nimetus („Aceto Balsamico di Modena“ (KGT)), ELT 2009, L 175, lk 7, II lisa.

4. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma küsimusega teada saada, kas terviknimetuse „Aceto Balsamico di Modena“ (KGT) registreerimisest tekkinud kaitse laieneb ka selle nimetuse mittegeograafilistele osistele³ „Aceto“, „Balsamico“ ja „Aceto Balsamico“ *omaette*. Enne nende küsimuste analüüsimist on kõigepealt vaja viidata asjakohastele õigussätetele.

II. Õiguslik kontekst

5. Määruse nr 583/2009 vastuvõtmisel võeti aluseks nõukogu 20. märtsi 2006. aasta määrus (EÜ) nr 510/2006 põllumajandustoodete ja toidu geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta.⁴ Määrus nr 510/2006 tunnistati määruse (EL) nr 1151/2012⁵ artikli 58 lõikega 1 kehtetuks alates 3. jaanuarist 2013. Vastavalt määruse nr 1151/2012 artikli 58 lõikele 2 tõlgendatakse viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele nr 510/2006 viidetena määrusele nr 1151/2012.⁶

A. Määrus nr 1151/2012

6. Määruse nr 1151/2012 artikli 3 punktis 6 on sätestatud, et „üldmõiste“ on „toote nimetus, mis vaatamata oma seotusele selle koha, piirkonna või riigiga, kus seda toodet algselt toodeti või turustati, on saanud liidus toote tavanimetuseks“.

7. Määruse nr 1151/2012 artikli 5 lõikes 2 on sätestatud:

„Käesolevas määruses on „geograafiline tähis“ nimetus, mis osutab sellele, et:

- a) toode on pärit teatavast kohast, piirkonnast või riigist,
- b) toote teatav kvaliteet, maine või muu omadus tuleneb peamiselt tema geograafilisest päritolust ning
- c) vähemalt üks tootmisetappidest toimub määratletud geograafilises piirkonnas.“

8. Määruse nr 1151/2012 artikli 6 lõikes 1 on sätestatud:

„Üldmõistet ei registreerita kaitstud päritolunimetuse ega kaitstud geograafilise tähisena.“

9. Määruse nr 1151/2012 artiklis 13 „Kaitse“ on sätestatud:

„1. Registreeritud nimetusi kaitstakse:

- a) nende otsese või kaudse kaubanduslikul eesmärgil kasutamise eest registreerimisega hõlmatud toodete puhul, kui need tooted on võrreldavad asjaomase nimetuse all registreeritud toodetega või kui nende puhul kasutatakse kaitstud nimetuse mainet, sealhulgas juhtudel, kui neid tooteid kasutatakse koostisainetena;
- b) väärkasutuse, jäljendamise või seoste loomise eest ka siis, kui toodete või teenuste tegelik päritolu on näidatud või kui kaitstud nimetus on tõlgitud või sellele on lisatud väljend „stiil“, „liik“, „meetod“, „toodetud nagu“, „imitatsioon“ või muu samalaadne väljend, sealhulgas juhtudel, kui neid tooteid kasutatakse koostisainetena;

³ Sõna „Modena“ suhtes ei ole küsimusi esitatud.

⁴ ELT 2006, L 93, lk 12.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. novembri 2012. aasta määrus põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta (ELT 2012, L 343, lk 1).

⁶ Käesoleva menetluse seisukohast on määruse nr 510/2006 asjakohased sätted sisuliselt samaväärsed määruse nr 1151/2012 omadega. Sellepärast viitan käesolevas menetluses mugavuse huvides määrusele nr 1151/2012.

- c) toote lähtekohta, päritolu, laadi või olulisi omadusi käsitlevate muude valedete või eksitavate märgete eest, mida kasutatakse asjaomase toote sise- või välispakendil, reklaammaterjalides ja asjaomase tootega seotud dokumentides, ning selliste pakendite kasutamise eest, mis võivad jätta vale mulje toote päritolust;
- d) mis tahes muu tegevuse eest, mis võib tarbijat eksitada toote tegeliku päritolu osas.

Kui kaitstud päritolunimetus või kaitstud geograafiline tähis sisaldab sellise toote nimetust, mida peetakse üldnimetuseks, ei ole selle üldnimetuse kasutamine vastuolus esimese lõigu punktidega a või b.

2. Kaitstud päritolunimetus ega kaitstud geograafiline tähis ei muutu üldnimetuseks.“

10. Määruse nr 1151/2012 artiklis 41 on sätestatud:

„1. Ilma et see piiraks artikli 13 kohaldamist, ei mõjuta käesolev määrus liidus üldmõisteks kujunenud mõiste kasutamist juhul, kui üldmõiste on kvaliteedikava alusel kaitstava nimetuse osa.

2. Selleks et otsustada, kas mõiste on muutunud üldmõisteks, võetakse arvesse kõiki asjakohaseid tegureid, eelkõige:

- a) olukorda tarbimispiirkondades;
- b) liikmesriigi ja liidu asjaomaseid õigusakte.

3. Selleks et igakülgset kaitsta huvitatud isikute õigusi, antakse komisjonile õigus võtta kooskõlas artikliga 56 vastu delegeeritud õigusakte, mis sätestavad täiendavad eeskirjad käesoleva artikli lõikes 1 osutatud mõistete kui üldmõistete tuvastamiseks.“

B. Määrus nr 583/2009

11. Määruse nr 583/2009 põhjendustes 2–5, 7, 8 ja 10 on märgitud:

„(2) Saksamaa, Kreeka ja Prantsusmaa esitasid registreerimisele vastuväite [...]“

- (3) Saksamaa osutas oma vastuväites eelkõige sellele, et kaitstud geograafilise tähise „Aceto Balsamico di Modena“ registreerimine võiks kahjustada tooteid, mida on õiguspäraselt turustatud vähemalt viis aastat nimetuste all *Balsamessig/Aceto balsamico*, samuti sellele, et kõnealused nimetused on üldnimetused. Saksamaa väidab, et puudub selgus seoses tootmisetappidega, mis peavad toimuma päritolukohas.
- (4) Prantsusmaa vastuväide on seotud eelkõige sellega, et tootel „Aceto Balsamico di Modena“ puudub eriomane maine, mis eristaks seda nõukogu määruse (EÜ) nr 813/2000 alusel juba kaitstud päritolunimetusena registreeritud tootest „Aceto balsamico tradizionale di Modena“. Prantsusmaa arvates võiks kõnealuse toote olemus ja päritolu tarbijat eksitada.
- (5) Kreeka rõhutas nimetuste „balsamico“ või „balsamon“ all turustatava palsamiädika tootmise tähtsust oma territooriumil ning lisis, et nimetuse „Aceto Balsamico di Modena“ registreerimine võiks kahjustada kõnealuseid tooteid, mida on õiguspäraselt turustatud vähemalt viis aastat. Kreeka väitis samuti, et mõisted „aceto balsamico“, „balsamic“ jne on üldnimetused.

- (7) Kuna Prantsusmaa, Saksamaa, Kreeka ja Itaalia ei ole suutnud ettenähtud tähtaja jooksul kokkuleppele jõuda, peab komisjon võtma vastu otsuse vastavalt määruse (EÜ) nr 510/2006 artikli 15 lõikes 2 osutatud menetlusele.
- (8) Komisjon palus otsusega nr 93/53/EÜ asutatud päritolunimetuste, geograafiliste tähiste ja eripärasertifikaatide teaduskomitee arvamust selle kohta, kas registreerimistingimused olid täidetud. Komitee 6. märtsi 2006. aasta ühehäälselt vastuvõetud arvamuse kohaselt on nimetusel „Aceto Balsamico di Modena“ riigisisel turul ja välisturgudel vaieldamatu maine, mida tõendab selle sagedas kasutamine mitmete liikmesriikide retseptides ning sellele viidatavus Internetis, ajakirjanduses ja meedias. Seepärast vastab nimetus „Aceto Balsamico di Modena“ ka tingimusele, mille kohaselt peab tootel olema asjaomase nimetusega seotud teatav maine. Komitee märkis, et kõnealused tooted on turul kooseksisteerinud juba sadu aastaid. Komitee märkis samuti, et „Aceto Balsamico di Modena“ ja „Aceto balsamico tradizionale di Modena“ on oma omaduste, tarbijaskonna, kasutuse, turustamise, esitluse ja hinna poolest erinevad tooted, mis tagab seega asjaomaste tootjate võrdse kohtlemise ega eksita tarbijaid. Komisjon nõustub täielikult kõnealuste kaalutlustega.

[...]

- (10) Tundub, et oma vastuväidetes seoses registreerimiseks esitatud nimetuse käsitlemisega üldnimetusena ei viidanud Saksamaa ja Kreeka täielikule nimetusele „Aceto Balsamico di Modena“, vaid üksnes mõnele selle osale, näiteks sõnadele „aceto“, „balsamico“ ja „aceto balsamico“ või nende tõlkevastetele. Kaitse hõlmab aga liitnimetust „Aceto Balsamico di Modena“. Liitnimetuse üksikuid, mitte-geograafilisi osasid, isegi kui neid kasutatakse koos, ning nende tõlkevasteid võib kasutada ühenduse territooriumil, võttes arvesse ühenduse õiguse alusel kohaldatavaid põhimõtteid ja eeskirju.“

12. Määruse nr 583/2009 artiklis 1 on sätestatud:

„Registreeritakse käesoleva määruse I lisa esitatud nimetus.“

13. Määruse nr 583/2009 I lisa viitab nimetusele „Aceto Balsamico di Modena“ (KGT).

III. Vaidlus põhikohtuasjas ja eelotsuse küsimus

14. BALEMA GmbH (edaspidi „BALEMA“) toodab äädikal põhinevaid tooteid ja turustab neid Badeni piirkonnas (Saksamaal). Ta on turustanud vähemalt 25 aastat tooteid nimetustega „Balsamico“ ja „Deutscher Balsamico“. Tema toodete etikettidel on tekst „Theo der Essigbrauer, Holzfassreifung, Deutscher Balsamico traditionell, naturtrüb aus badischen Weinen“ [Äädikameister Theo, puitvaadis laagerdunud, traditsiooniline Saksa palsamiädikas, selitamata, valmistatud Badeni piirkonna viinamarjadest] või „1. Deutsches Essig-Brauhaus, Premium, 1868, Balsamico, Rezeptur No 3“ [1. Saksa äädikavabrik, Premium, 1868, palsamiädikas, retsept nr 3].

15. Poolte vahel ei ole vaidlust selles, et BALEMA tooted nimetusega „Balsamico“ ei ole hõlmatud registreeringuga „Aceto Balsamico di Modena (KGT)“ vastavalt määruse nr 583/2009 artiklile 1 ja I lisale, sest need ei vasta selle määruse II lisa ette nähtud tootespetsifikaadile.

16. Consorzio Tutela Aceto Balsamico di Modena (edaspidi „Consortio“) on ühendus, millesse kuuluvad tootjad, kes valmistavad tooteid nimetusega „Aceto Balsamico di Modena“. Consortio on seisukohal, et nimetust „Balsamico“ kasutades rikub BALEMA kaitstud geograafilist tähist „Aceto Balsamico di Modena“. Seetõttu saatis Consortio BALEMA-le hoiatuskirja. BALEMA omakorda pöördus Consortio vastu Saksamaa kohtutesse, paludes tuvastada, et kaubamärgiõigusi ei ole rikutud. Tema hagi ei olnud edukas.

17. Apellatsiooniasemes palus BALEMA tuvastada, et ta ei ole kohustatud hoiduma kasutamast nimetust „Balsamico“ Saksamaal toodetud äädikapõhiste toodete kohta. Apellatsioonkaebus rahuldati, kuna kohus asus seisukohale, et nimetuse „Balsamico“ kasutamine äädika kohta ei riku määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punkti b. Selle kohtu sõnul kehtib määrusega nr 583/2009 nimetusele „Aceto Balsamico di Modena“ antud kaitse ainult *selle nimetuse kohta tervikuna, mitte selle nimetuse kui terviku mittegeograafiliste osiste kohta, isegi kui neid kasutatakse koos.*

18. Eelotsusetaotluse esitanud kohtule on esitatud kassatsioonkaebus.

19. Eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et kassatsioonkaebus tuleb rahuldada, kui BALEMA kasutatavad nimetused „Balsamico“ ja „Deutscher Balsamico“ on vastuolus määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punktidega a ja b. Nimetatud kohtu sõnul eeldaks see, et määruse nr 583/2009 artikliga 1 antud kaitse nimetusele „Aceto Balsamico di Modena“ hõlmab ka selle nimetuse kui terviku *mittegeograafiliste üksikosiste* („Aceto“, „Balsamico“, „Aceto Balsamico“) kasutamist.

20. Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) sõnul on määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 teise lõigu ja Euroopa Kohtu praktika põhjal selge, et selle määruse artikli 13 lõike 1 punkti a või b kohaselt saab kaitstud geograafiline tähis olla kaitstud mitte üksnes mitmesõnalise terviknimetuse kasutamise, vaid ka selle nimetuse üksikosiste kasutamise eest. Määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 teine lõik reguleerib konkreetset olukorda, kus kaitstud geograafiline tähis sisaldab toote nimetust, mida peetakse üldnimetuseks. Selles sättes on ette nähtud, et üldnimetuse kasutamine ei ole vastuolus sama määruse artikli 13 lõike 1 punktiga a ega b. Samuti osutab Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus), et komisjoni määrus, millega see nimetus on registreeritud, võib piirata mitmesõnalise kaitstud geograafilise tähise kaitse ulatust nii, et see ei hõlma selle tähise üksikosiseid. Selles aspektis, kuna taotleja võib märkida, et ta ei taotle kaitset nimetuse kui terviku kõikidele osadele, nähtub, et nimetuse registreerimise alusel antud kaitse võib olla piiratud.

21. Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) on seisukohal, et määruse nr 583/2009 põhjendused 3, 5 ja 10 toetavad nimetuse „Aceto Balsamico di Modena“ kui terviku, mitte aga mittegeograafiliste üksikosiste kaitse ulatuse piiramist. Samuti on ta seisukohal, et vastupidi kassatsioonkaebuses väljendatud seisukohale ei põhjendanud eeldus, et kaitse all on nimetus „Aceto Balsamico di Modena“ tervikuna, vastuolu kaitstud päritolunimetuste „Aceto balsamico tradizionale di Modena“ ja „Aceto balsamico tradizionale di Reggio Emilia“ registreerimisega vastavalt nõukogu 17. aprilli 2000. aasta määrusele (EÜ) nr 813/2000, millega täiendatakse komisjoni määruse (EÜ) nr 1107/96 (geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste registreerimise kohta määruse (EMÜ) nr 2081/92 artiklis 17 sätestatud korras) lisa.⁷ Erinevalt määrusest nr 583/2009 ei välista määru nr 813/2000 sisalduvad viited kaitse piiratud ulatusele, mis võib olla seostatav sellega, et eelnenud registreerimismenetluses ei esitanud liikmesriigid nõukogu määruse (EMÜ) nr 2081/92 artikli 7⁸ (nüüd määruse nr 1151/2012 artiklid 51 ja 52) kohaselt vastuväiteid, nimetuse „Aceto Balsamico di Modena“ kui terviku kaitstuse piiramist.

22. Nendel asjaoludel otsustas Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) menetluse peatada ja taotleda Euroopa Kohtult eelotsust järgmises küsimuses:

„Kas nimetuse „Aceto Balsamico di Modena“ kui terviku kaitse hõlmab kõnealuse liitnimetuse üksikute, mittegeograafiliste osiste (*aceto, balsamico, aceto balsamico*) kasutamist?“

⁷ EÜT 2000, L 100, lk 5.

⁸ 14. juuli 1992. aasta määrus põllumajandustoodete ja toiduainete geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta (EÜT 1992, L 208, lk 1; ELT eriväljaanne 03/13, lk 4).

IV. Menetlus Euroopa Kohtus

23. Consorzio, Itaalia, Kreeka ja Hispaania valitsus ning komisjon on esitanud kirjalikud seisukohad. Kohtuistungil 23. mail 2019 esitasid Consorzio, BALEMA, Saksamaa, Kreeka, Hispaania ning Itaalia valitsus ning komisjon oma suulised seisukohad.

V. Õiguslik analüüs

A. Sissejuhatavad märkused

24. Kõigepealt võib täheldada, et osa käesoleval juhul – ja ka teistel samalaadsetel juhtudel – tekkinud probleemist tuleneb konkreetse väljendi „üldmõiste“ mõnevõrra nüansitundetust kasutamisest kahes eri tähenduses. Nagu äsja märkisin, on väljend „üldmõiste“ määruse nr 1151/2012 artikli 3 punktis 6 määratletud kui toote nimetus, „mis vaatamata oma seotusele selle koha, piirkonna või riigiga, kus seda toodet algselt toodeti või turustati, on saanud liidus toote tavanimetuseks“. Ent kohtud, kohtunikud, advokaadid ja kommenteerijad on viidanud selle väljendiga ka tavalistele või harilikele sõnadele, mis just oma üldisuse tõttu ei kvalifitseeru kaitstud geograafilisteks tähisteks või kaitstud päritolunimetusteks.⁹ Kuna need kaks mõistet on vaja eraldi hoida, teen ettepaneku kasutada terminit „üldmõiste“ (*generic terms*) eritähenduses, milles see on määruse nr 1151/2012 artikli 3 punktis 6 määratletud, muidu aga kasutada väljendit „tavalised sõnad“ (*common words*) nende sõnade või väljendite kohta, mida saaks kirjeldada – või ka kirjeldataks – muudes kontekstides kui üldisi.

25. Määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punktides a–d on ette nähtud selle määruse alusel registreeritud nimetuste suhtes keelatud tegevuste astmeline loetelu.¹⁰ Määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punktid a–d viitavad mitmesugustele olukordadele, kus toote turustamisel osutatakse otseselt või kaudselt geograafilisele tähisele või nimetusele asjaoludel, mis võivad avalikkust selle toote päritolu suhtes eksitada või vähemalt tekitada avalikkusel seoseid selle toote päritoluga või võimaldada ettevõtjal asjaomase geograafilise tähise või nimetuse mainest alusetult kasu saada.¹¹

26. Euroopa Kohus märkis 7. juuni 2018. aasta kohtuotsuses Scotch Whisky Association (C-44/17, EU:C:2018:415, punkt 29), et mõiste „kasutamine“ tarvitamine määruse nr 110/2008 artikli 16 punktis a, mille kohaselt kaitstakse tähiseid „nende otsese või kaudse kaubanduslikul eesmärgil kasutamise eest seoses toodetega, mida ei ole selle geograafilise tähise all registreeritud“,¹² nõuab selle sätte „tähendusest tulenevalt, et vaidlusaluses tähises kasutataks kaitstud geograafilist tähist ennast kas registreeritud kujul või vähemalt kujul, mis on viimasega foneetilisest ja/või visuaalsest küljest niivõrd tihedalt seotud, et vaidlusalune tähis näib olevat sellest lahutamatu“. Sama kohtuotsuse punktis 44 märkis Euroopa Kohus, et mõiste „seoste tekitamine“¹³ „hõlmab olukorda, kus toote tähistamiseks kasutatav termin *sisaldab üht osa kaitstud geograafilisest tähisest*, mistõttu tarbijal tekib asjaomase toote nimega seoses kujutlus kaubast, mille jaoks geograafiline tähis on registreeritud“.¹⁴

⁹ Kuna neil ei ole käesoleval ajal mingit geograafilist seost.

¹⁰ Vt 2. mai 2019. aasta kohtuotsus Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:344, punkt 25).

¹¹ Vt analoogia alusel 14. juuli 2011. aasta kohtuotsus Bureau national interprofessionnel du Cognac (C-4/10 ja C-27/10, EU:C:2011:484, punkt 46), mis puudutas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2008. aasta määruse (EÜ) nr 110/2008 piiritusjookide määratlemise, kirjeldamise, esitlemise, märgistamise ja geograafiliste tähiste kaitse kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 1576/89 (ELT 2008, L 39, lk 16) artiklit 16, mis on sisuliselt samaväärne määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punktidega a–d.

¹² Vt analoogia alusel määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punkt a.

¹³ Vt analoogia alusel määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punkt b.

¹⁴ Kohtujuristi kursiiv. Euroopa Kohus märkis selle kohtuotsuse punktides 45 ja 46 siiski, et geograafilise tähise osaline sisaldumine märgis ei ole „seoste tekitamise“ oluline tingimus. „[O]tsustav kriteerium [on] see, kas tarbijal tekib asjaomase nimega seoses otse kujutlus kaubast, mille jaoks kaitstud geograafiline tähis on registreeritud, selle aga peab välja selgitama liikmesriigi kohus, võttes vajaduse korral arvesse kaitstud geograafilise tähise ühe osa sisaldumist vaidlusaluses nimes, nime ja geograafilise tähise foneetilist ja/või visuaalset sarnasust ning ka nime ja geograafilise tähise kontseptuaalset sarnasust.“ 7. juuni 2018. aasta kohtuotsus Scotch Whisky Association (C-44/17, EU:C:2018:415, punkt 51).

27. Määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 teises lõigus aga on sätestatud, et kui kaitstud päritolunimetuste (edaspidi „KPN“) ja kaitstud geograafiliste tähiste (edaspidi „KGT“) registrisse kantud nimetus¹⁵ sisaldab üldmõistet sisaldavat osist, ei riku sellise osise kasutamine eespool nimetatud registreeritud nimetuse kaitset vastavalt sama määruse artikli 13 lõike 1 punktidele a ja b. Seega selgub määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 teise lõigu sõnastusest endast, et KPN ja KGT registrisse kantud liitnimetus ise võib sisaldada üldisi või muul moel kaitsmata osiseid.

28. Niisiis, kui KPN või KGT koosneb mitmest osisest/nimest, millest üks või mitu osist on üldmõisteks peetava toote nimetus, ei riku selle üldnimetuse/osise kasutamine kolmanda isiku poolt põhimõtteliselt määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punktidega a ja b antud kaitset^{16, 17} registreeritud nimetuse otsese või kaudse kaubanduslikul eesmärgil kasutamise eest ning väärkasutuse, jäljendamise või seoste loomise eest.¹⁸ Seda võib ilmetada väga lihtsa näitega. „Prosciutto di Parma“ (Parma sink) on kantud KPN registrisse,¹⁹ kuid ei saa väita näiteks seda, et teised tootjad ja tarnijad ei tohi sõnu *prosciutto* või „sink“ kasutada.

29. Seda olulist põhimõtet kinnitati 6. oktoobri 2015. aasta kohtumäärusega Schutzgemeinschaft Milch und Milcherzeugnisse vs. komisjon (C-517/14 P, EU:C:2015:700), milles Euroopa Kohus märkis, et kuna komisjon on komisjoni 2. detsembri 2010. aasta määruse (EL) nr 1121/2010, millega registreeritakse kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste registris nimetus [„Edam Holland“ (KGT)], artiklis 1²⁰ nimetuse „Edam Holland“ registreerimise asjus otsustanud, et „Edam“ on üldnimetus; Euroopa Liidu territooriumil võib jätkata selle sõna kasutamist – olenemata KGT „Edam Holland“ registreerimisest – tingimusel, et liidu õiguskorra alusel kohaldatavad põhimõtted ja eeskirjad on täidetud. Niisiis leidis Euroopa Kohus, et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, kui ta asus muu hulgas seisukohale, et määruses nr 1121/2010 sätestatu kohaselt võidakse nimetust „Edam“ juustude turustamisel jätkuvalt kasutada.²¹

15 Olen seisukohal, et käesolevas kontekstis võib kasutada sõnu „nimetus“, „osis“ ja „mõiste“ sünonüümidena.

16 Euroopa Kohus märkis 2. mai 2019. aasta kohtuotsuses Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:344, punkt 24), et „[määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punktis b on] ette nähtud kaitse „mis tahes“ seoste tekitamise eest, isegi kui kaitstud nimetusele on asjaomase toote pakendil lisatud sellised sõnad nagu „viis“, „tüüp“, „meetod“, „toodetud nagu“ ja „imitatsioon“. Samuti võib esineda „seoste tekitamist“ isegi siis, kui toote tegelik päritolu on näidatud. 7. juuni 2018. aasta kohtuotsus Scotch Whisky Association (C-44/17, EU:C:2018:415, punkt 57).

17 Määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punktid c ja d, mille suhtes ei kehti sama lõike teises lõigus sätestatu reservatsioon seoses üldnimetustega, viitavad olukordadele, kus toote päritolu käsitlevate valede või eksitavate märgete kasutamine, mis ei vasta selle tähise suhtes ettenähtule, võib jätta vale mulje toote päritolust või eksitada tarbijat toote tegeliku päritolu osas.

18 Vt analoogia alusel 12. septembri 2007. aasta kohtuotsus Consorzio per la tutela del formaggio Grana Padano vs. Siseturu Ühtlustamise Amet (GRANA BIRAGHI) (T-291/03, EU:T:2007:255, punkt 58). Vastavalt 4. märtsi 1999. aasta kohtuotsusele Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1999:115, punkt 25) hõlmab määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punktis b kasutatud mõiste „seoste tekitamine“ olukorda, kus toote tähistamiseks kasutatav nimetus sisaldab kaitstud nimetuse üht osa, nii et tarbijal tekib vastava toote nimega kokku puutudes kujutlus tootest, millel on see nimetus. Olen seisukohal, et põhimõtteliselt ei või toote nimetus, mida peetakse üldnimetuseks ning mis on KPNi või KGT osa, kujutada endast *iseseisvana* seoste tekitamist määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punkti b tähenduses. Pean märkima, et sellise üldnimetuse kasutamine koos teiste sõnadega, kujutistega vms võib teataval asjaoludel minu arvates siiski kujutada endast niisugust seoste tekitamist. Vt analoogia alusel 7. juuni 2018. aasta kohtuotsus Scotch Whisky Association (C-44/17, EU:C:2018:415, punkt 46). Sellepärast nõustun Consorzioga, et küsimusest, kas KPNis või KGTs kasutatud sõna on eraldi võetuna üldnimetus, ei pruugi piisata vastamaks küsimusele, kas on toime pandud rikkumine määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punkti b tähenduses. Sellega seoses on Itaalia valitsus palunud Euroopa Kohtult otsust mitte ainult küsimuses, kas KGT „Aceto Balsamica di Modena“ hõlmab selle tähise mittegeograafiliste üksikosiste kasutamist, vaid ka selle kohta, millistel tingimustel on ja ei ole lubatud kasutada sõnu „Aceto Balsamico“ ja „Balsamico“ äädikal põhinevate maitseainete turustamisel. Olen seisukohal, et see küsimus jääb käesolevast Euroopa Kohtu menetlusest välja, sest see eeldab niisuguste faktide ja asjaolude teadmist, millele ei ole käesolevas menetluses vihjatudki. Sellised teemad võivad siiski olla asjakohased eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluses. Täheldaksin siiski, et hiljutises, 2. mai 2019. aasta kohtuotsuses Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:344) on Euroopa Kohus pakkunud märkimisväärset ülevaadet määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punkti b alusel kohaldatavate õigusnormide kohta.

19 Komisjoni 25. novembri 2013. aasta rakendusmäärus (EL) nr 1208/2013, millega kiidetakse heaks väike muudatus kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste registrisse kantud nimetuse spetsifikaadis [Prosciutto di Parma (KPN)], ELT 2013, L 317, lk 8.

20 ELT 2010, L 317, lk 14. Vt samuti selle määruse põhjendus 8.

21 Vt ka komisjoni 2. detsembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1122/2010, millega registreeritakse kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste registris nimetus [„Gouda Holland“ (KGT)], ELT 2010, L 317, lk 22 ning 6. oktoobri 2015. aasta kohtumäärus Schutzgemeinschaft Milch und Milcherzeugnisse vs. komisjon (C-517/14 P, EU:C:2015:700). Nimetatud kohtumääruses märkis Euroopa Kohus, et komisjon on nimetuse „Gouda Holland“ registreerimist käsitleva määruse nr 1122/2010 artiklis 1 otsustanud, et kuna nimetus „Gouda“ kujutab endast üldnimetust, võib olenemata vaidlusaluse KGT registreerimisest jätkata nimetuse „Gouda Holland“ kasutamist Euroopa Liidu territooriumil tingimusel, et liidu õiguskorra alusel kohaldatavad põhimõtted ja eeskirjad on täidetud. Seega leidis Euroopa Kohus, et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, kui ta leidis, et muu hulgas määruses nr 1122/2010 on sätestatud, et nimetust „Gouda“ võib ka edaspidi juustude turustamisel kasutada.

30. Võttes arvesse määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punktidega a ja b antud kaitse väga laia ulatust,²² niivõrd kui see on käesolevas asjas oluline, on enne nende sätete võimaliku rikkumise tuvastamist tingimata vaja kindlaks teha, kas KPN ja KGT registrisse kantud liitnimetus sisaldab üldmõistet sisaldavaid – ja seega kaitsmata – osiseid.

B. Termin „üldmõiste“ määruse nr 1151/2012 ja Euroopa Kohtu praktika tähenduses

31. Nagu juba märkisin, on „üldmõiste“ määratlus määruse nr 1151/2012 artikli 3 punktis 6 minu arvates väga spetsiifiline ja piiratud ulatusega. See on määratletud kui „toote nimetus, mis vaatamata oma seotusele selle koha, piirkonna või riigiga, kus seda toodet algselt toodeti või turustati, *on saanud liidus toote tavanimetuseks*“.²³ Niisiis viitab see määratlus nimetustele, millest on aja jooksul kadunud geograafiline konnotatsioon. 2. juuli 2009. aasta kohtuotsuses Bavaria ja Bavaria Italia (C-343/07, EU:C:2009:415, punkt 107) märkis Euroopa Kohus, et „mis puutub kaitstud geograafilisse tähisesse, siis muutub nimetus üldnimetuseks üksnes siis, kui otsene seos ühelt poolt toote geograafilise päritolu ja teiselt poolt teatava kvaliteedi, maine või muu omaduse vahel, mis on omistatav kõnealusele päritolule, on kadunud ning nimetus üksnes kirjeldab toote viisi või tüüpi“.

32. Nagu olen juba maininud, tuleneb osa käesoleval juhul – ja teistelgi samalaadsetel juhtudel – tekkinud probleemist mõiste „üld-“ iseäralikust ja piiratud määratlusest määruses nr 1151/2012. Sellegipoolest on selge, et nagu „üldmõiste“ määruse nr 1151/2012 artikli 3 punktis 6 määratletud kitsas tähenduses, ei riku ka *käesoleval ajal geograafilise konnotatsioonita tavanimetuste või tavamõistete kasutamine* – neid on sageli kirjeldatud ka kui üldmõisteid selle sõna veidi teistsuguses tähenduses – registreeritud nimetusele määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punktidega a ja b antud kaitset.

33. Selles aspektis tuleb tähele panna, et Euroopa Kohus asus 16. märtsi 1999. aasta kohtuotsuse Taani jt vs. komisjon (C-289/96, C-293/96 ja C-299/96, EU:C:1999:141) punktis 80 seisukohale, et määruse nr 1151/2012 artiklile 41 vastanud sättes, mis käsitles üldmõistete kasutamist, kasutatud mõiste „üldnimetuseks muutunud nimetus“ on kohaldatav ka niisugustele nimetustele, *mis on alati olnud üldnimetused*.

34. Ka 9. juuni 1998. aasta kohtuotsuses Chiciak ja Fol (C-129/97 ja C-130/97, EU:C:1998:274, punkt 37) asus Euroopa Kohus seisukohale, et määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõikega 1 samaväärse sättega antud kaitse hõlmab mitte ainult liitnimetust tervikuna, vaid ka iga selle osist, kui need ei ole *üld- või tavanimetused*.²⁴

35. Saksamaa, Kreeka ja Hispaania valitsus ning komisjon on seisukohal, et „Aceto“, „Balsamico“ ja „Aceto Balsamico“ on üld- ja/või tavamõisted. Näiteks väideti Euroopa Kohtu menetluses, et sõna „Balsamico“ tuleneb ladinakeelsest sõnast *balsamun* või kreekaakeelsest sõnast *βάλσαμον*,²⁵ seda kasutatakse itaalia, hispaania ja portugali keeles ning see viitab muu hulgas meditsiinilisel otstarbel kasutatavale rahustavale preparaadile.

36. Hinnangu andmisel selle kohta, kas mõiste on määruse nr 1151/2012 artikli 3 punktis 6 sätestatud määratluse erilises kontekstis üldmõiste või kas tegu on tavanimetusega (ja seega üldmõistega laiemas tähenduses, nagu äsja kirjeldasin), ei ole minu arvates määrav mitte tingimata see, kas sõnal on mõnes keeles teatud tähendus,²⁶ vaid hoopis see, kas sellel puudub käesoleval ajal geograafiline konnotatsioon.

22 Määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punktiga b antud kaitse laia ulatuse kohta vt hiljutine, 2. mai 2019. aasta kohtuotsuses Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:344).

23 Kohtujuristi kursiiv.

24 Vt samuti 10. septembri 2009. aasta kohtuotsus Severi (C-446/07, EU:C:2009:530, punkt 50).

25 Kreeka valitsus märkis, et üks kreeka keelse sõna *βάλσαμον* tähendus on „midagi, mis loob mõnutunde või leevendab valu või kurbust“.

26 Ja väidetakse, et järelikult on tegu sõnaga, millel puudub geograafiline konnotatsioon. See ei tähenda, et tõendid selle sõna teatud erilise tähenduse kohta on asjakohatud. Siiski ei pruugi sellest ükski piisata tõendamaks, et registreeritud KGTs/KPNis sisalduv sõna on üldmõiste.

37. Selles suhtes tuleb täheldada, et kuigi sõna *feta* tähendab itaalia keeles „löiku“²⁷ ja näib vähemalt esmapilgul olevat tavaline sõna, leidis Euroopa Kohus 25. oktoobri 2005. aasta kohtuotsuses Saksamaa ja Taani vs. komisjon (C-465/02 ja C-466/02, EU:C:2005:636, punktid 88 ja 94), et nimetus „feta“ ei ole kaitstud päritolunimetusega juustu kohta kasutatult üldnimetus.²⁸ Euroopa Kohus leidis, et komisjon järeldas põhjendatult, et „feta“ on Kreekas toodetud juustu päritolunimetuse. Selle otsuse käsitlemisel tuleb siiski lähtuda konkreetsetest ja erilistest faktilistest asjaoludest, mis selles kohtuasjas tuvastati.

38. Nimetatud kohtuasjas palusid Saksamaa Liitvabariik ja Taani Kuningriik tühistada komisjoni 14. oktoobri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1829/2002, millega muudetakse määruse (EÜ) nr 1107/96 lisa seoses nimetusega „feta“,²⁹ väites, et see on muu hulgas üldnimetus määruse nr 2081/92 artikli 3 lõike 1 (st nüüd määruse nr 1151/2012 artikli 3 punkt 6 ja artikli 41 lõike 2 tähenduses. Selle hindamisel, kas „feta“ on üldnimetus, võttis Euroopa Kohus arvesse kõnealuse toote tootmise kohti nii selles liikmesriigis kui ka väljaspool seda liikmesriiki, kelle taotlusel vaidlusalune nimetus registreeriti, selle toote tarbimist ja seda, kuidas tarbijad selles liikmesriigis ja väljaspool seda kõnealust toodet tajusid, konkreetsetelt seda toodet käsitlevate liikmesriigi õigusaktide olemasolu ning seda, kuidas seda nimetust on ühenduse õiguses kasutatud.³⁰

39. Nagu Euroopa Kohus oma otsuse punktides 86–90 märkis:

„86. Euroopa Kohtule esitatud andmed näitavad, et enamik tarbijatest Kreekas arvavad, et nimetusel „feta“ on geograafiline, mitte üldine tähendus. Seevastu näib, et Taanis toetab enamik tarbijatest selle nimetuse üldist tähendust. Euroopa Kohtu valduses ei ole kindlaid andmeid teiste liikmesriikide kohta.

87. Euroopa Kohtus esitatud teave näitab ka, et teistes liikmesriikides peale Kreeka turustatakse fetat seaduslikult selliste etikettidega varustatult, mis viitavad Kreeka kultuuritraditsioonidele ja tsivilisatsioonile. Sellest võib õiguspäraselt järeldada, et nendes liikmesriikides tajuvad tarbijad fetat Kreeka Vabariigiga seostatava juustuna, isegi kui see on tegelikult mõnes teises liikmesriigis toodetud.

88. Erinevad asjaolud, mis puudutavad feta tarbimist liikmesriikides, tunduvad näitavat, et nimetus „feta“ ei ole üldnimetus.

27 Sõna „feta“ ise – erinevalt sellistest mõistetest nagu „Bayerisches Bier“ (2. juuli 2009. aasta kohtuotsus Bavaria ja Bavaria Italia (C-343/07, EU:C:2009:415)) ja „Parmesan“ (26. veebruari 2008. aasta kohtuotsus komisjon vs. Saksamaa (C-132/05, EU:C:2008:117)) – ei viita konkreetsele geograafilisele asukohale. Siiski leiti sellel konkreetsetel faktilistel tõenditel põhjal selline geograafiline konnotatsioon olevat. Üldkohus märkis 12. septembri 2007. aasta kohtuotsuses Consorzio per la tutela del formaggio Grana Padano vs. Siseturu Ühtlustamise Amet – Biraghi (GRANA BIRAGHI) (T-291/03, EU:T:2007:255, punkt 81), et „väites, et nimetus „grana“ ei tähistata geograafilist piirkonda kui sellist, soovib Biraghi sisuliselt tõendada, et nimetus „grana“ ei saa ühelgi juhul olla kaitstud määruse nr 2081/92 alusel, kuna nimetus ei vasta selle määruse artiklis 2 esitatud päritolunimetuse mõistele. Ei ole oluline, kas nimetuse „grana“ päritolu tuleneb asjaolust, et juust, mida see tähistab, on teralise koostisega, või pigem asjaolust, et algselt valmistati seda Valle Granas, kuna määruse nr 2081/92 artikli 2 lõike 3 kohaselt võib KPN koosneda ka teatavast traditsioonilisest mittegeograafilisest nimetusest, mis tähistab toiduainet, mis pärineb teatavast piirkonnast või konkreetsest kohast, kus peavad esinema homogeensed looduslikud faktorid, mis eristavad seda piirkonda naaberpiirkondadest [...]. Vaidlust ei ole selle üle, et grana juust on pärit Po jõe tasandikult. Selles osas vastab see seega määruse nr 2081/92 artikli 2 lõike 3 tingimustele“. Oma 14. detsembri 2017. aasta kohtuotsuse Consejo Regulador de la Denominación de Origen „Torta del Casar“ vs. EUIPO – Consejo Regulador „Queso de La Serena“ (QUESO Y TORTA DE LA SERENA) (T-828/16, ei avaldata, EU:T:2017:918) punktis 41 kordas Üldkohus, et ei piisa pelgalt sellest, kui leitakse, et kaitstud päritolunimetuse osiseks olev sõna, mis ise ei tähistata geograafilist tsooni, on määrusega nr 510/2006 ette nähtud kaitse alt väljas. Nii leidis Üldkohus pärast esitatud tõendite üksikasjalikku analüüsi, et ei saa välistada, et sõna „Torta“, mis on üks osa kaitstud päritolunimetusest „Torta del Casar“, ei ole üldmõiste ja on ise kaitstud. Seda hoolimata sellest, et sõna „Torta“ viitab kõnealuse toote (juustu) kujule ning, nagu võib täheldada, tähendab mitmes keeles „kooki“.

28 Vt samuti 14. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Consejo Regulador de la Denominación de Origen „Torta del Casar“ vs. EUIPO – Consejo Regulador „Queso de La Serena“ (QUESO Y TORTA DE LA SERENA) (T-828/16, ei avaldata, EU:T:2017:918).

29 EÜT 2002, L 277, lk 10; ELT erivaljaanne 03/37, lk 195.

30 25. oktoobri 2005. aasta kohtuotsus Saksamaa ja Taani vs. komisjon (C-465/02 ja C-466/02, EU:C:2005:636, punktid 76–99). Küsimuses, kas sõna „Parmesan“ on muutunud üldnimetuseks, mille kasutamine ei tekitaks õigusvastast seost KPNiga „Parmigiano Reggiano“, märkis Euroopa Kohus 26. veebruari 2008. aasta kohtuotsuses komisjon vs. Saksamaa (C-132/05, EU:C:2008:117, punkt 54), et Saksamaa Liitvabariik esitas üksnes tsitaate sõnaraamatutest ja erialakirjandusest, mis ei anna terviklikku ülevaadet sellest, kuidas tarbijad Saksamaal ja teistes liikmesriikides sõna „parmesan“ tajuvad. Samuti ei esitanud nimetatud liikmesriik Euroopa Kohtu sõnul isegi mingeid arve nimetuse „parmesan“ all turustatava juustu tootmise või tarbimise kohta Saksamaal ega teistes liikmesriikides.

89. Mis puudutab Saksamaa valitsuse argumenti, mis viitab vaidlustatud määruse kahekümnenda põhjenduse teisele lausele, siis käesoleva kohtuotsuse punktist 87 tuleneb, et teiste liikmesriikide peale Kreeka Vabariigi tarbijate osas ei ole ekslik kinnitada, et „[s]eost nimetuse „feta“ ja Kreeka vahel rõhutatakse [...] tahtlikult ning seda kasutatakse osana müügistrateegiast, mille puhul kasutatakse ära originaaltoote mainet, ja see võib tarbijad segadusse ajada“.

90. Seega ei ole Saksamaa valitsuse poolt esitatud vastupidine argument põhjendatud.³¹

40. Seetõttu olenes selle kohtuasja lahend tegelikult sellest, nagu Euroopa Kohus leidis, et sõna „feta“ on valdava enamiku Euroopa tarbijate jaoks kustumatult seotud erilise Kreekas toodetava juustuga. Kui itaalia keele kõnelejad välja arvata, ei olnud sellel sõnal nende tarbijate jaoks muud tähendust. Seega järeldas komisjon põhjendatult, et sõna „feta“ ei ole määruse nr 2081/92 artikli 3 lõike 1 tähenduses üldnimetus, sest sellel on käesoleval ajal geograafiline konnotatsioon.

41. Kui tegu oleks vaid isikliku hinnangu küsimusega, arvan, et jõuaksin käesoleva asja osas vastupidisele järeldusele. *Aceto* on ilmselgelt itaalia keeles tavaline sõna ja ehkki sõna *balsamico* on paljude tarbijate jaoks kindlasti tihedalt seotud Consorzio toodetava tootega, on põhisõna(d) *balsam* ja *balm* („palsam“) ise KGTks kvalifitseerumise seisukohast minu arvates lihtsalt liiga tavalised ja väljakujunenud sõnad. Samuti ei saa minu arvates öelda, et neil sõnadel on käesoleval ajal geograafiline konnotatsioon, ning selle põhjal saab öelda, et need sõnad kujutavad endast määruse nr 1151/2012 artikli 3 punkti 6 tähenduses „üldmõisteid“.

42. Otsustav kriteerium seisneb siiski selles, kuidas tajuks neid sõnu „piisavalt informeeritud, mõistlikult tähelepanelik ja arukas keskmine tarbija“. ³² Seda kontrollib ja hindab lõpuks liikmesriigi kohus, vahest tuginedes asjakohastele tarbijate hulgas tehtud küsitlustele jms. ³³

43. Kuna praegu sellised liikmesriigi kohtu järeldused puuduvad, usun, et Euroopa Kohtul lihtsalt ei ole võimalik otsustada, kas *aceto* ja *balsamico* on minu kirjeldatud mõttes tavalised sõnad või ka „üldmõisted“ määruse nr 1151/2012 artikli 3 punkti 6 erilises tähenduses. Sellest reservatsioonist hoolimata olen siiski seisukohal, et Euroopa Kohus saab lahendada selle vaidluse lõplikult, kui läheneda küsimusele veidi teistsuguselt, nimelt määruse nr 583/2009 sätete analüüsi seisukohalt. Leian, et selles suhtes on iseäranis informatiivsed selle määruse põhjendused. Panengi nüüd ette asuda selle küsimuse juurde.

C. Määruse nr 583/2009 tõlgendamine

44. Määruse nr 583/2009 artikli 1 ja I lisa kohaselt kanti registrisse liitnimetus „Aceto Balsamico di Modena“ (KGT). Ei sama määruse artiklis 1 ega I lisa ei ole ühtegi piirangut ega reservatsiooni selle liitnimetuse kaitse ulatuse kohta.

31 25. oktoobri 2005. aasta kohtuotsus Saksamaa ja Taani vs. komisjon (C-465/02 ja C-466/02, EU:C:2005:636, punktid 86–90.)

32 Vt analoogia alusel 2. mai 2019. aasta kohtuotsus Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:344, punkt 50).

33 Liikmesriigi kohtus analüüsida tulevate tõendite igakülgselt ülevaadet vt 12. septembri 2007. aasta otsusest kohtuasjas Consorzio per la tutela del formaggio Grana Padano vs. Siseturu Ühtlustamise Amet – Biraghi (GRANA BIRAGHI), T-291/03 (EU:T:2007:255) punktid 65–67).

45. Määruse nr 583/2009 põhjendustest 2, 3, 5 ja 7 selgub siiski, et Saksamaa, Kreeka³⁴ ja Prantsusmaa esitasid nimetuse „Aceto Balsamico di Modena“ registreerimise kohta vastuväiteid. Eeskätt näib, et Saksamaa ja Kreeka olid seisukohal, et muu hulgas sõnad „Aceto balsamico“ on oma laadilt üldnimetused. (Kontekstist järeldub, et terminit „üldnimetus“ kasutati tähenduses „tavaline või harilik sõna“.)

46. Samuti on määruse nr 583/2009 põhjenduses 10 muu hulgas märgitud, et „[k]aitse hõlmab [...] liitnimetust „Aceto Balsamico di Modena“ [tervikuna]. Liitnimetuse üksikuid, mitte-geograafilisi osasid, isegi kui neid kasutatakse koos, ning nende tõlkevasteid võib kasutada ühenduse territooriumil, võttes arvesse ühenduse õiguse alusel kohaldatavaid põhimõtteid ja eeskirju“.³⁵

47. Kõnealuste põhjenduste sisust ja KGT „Aceto Balsamico di Modena“ registreerimise ilmsest vastuolulisusest hoolimata ei tohi unustada, et komisjon ei määranud määruse nr 583/2009 artiklis 1 ega I lisas konkreetselt kindlaks, kas ükski nimetustest „Aceto“, „Balsamico“ või „Aceto Balsamico“ on üldnimetus (kas määruse eritähenduses või teise võimalusena selle mõiste laiemas tähenduses seetõttu, et tegu on lihtsalt tavaliste sõnadega) või mittegeograafiline osis ning seda saab seega vaidlusaluse KGT registreerimisest olenemata Euroopa Liidu territooriumil vastavalt määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 teisele lõigule jätkuvalt kasutada.

48. See lähenemisviis erineb olukorrast, mis valitses näiteks seoses määrusega nr 1121/2010, kus oli nii põhjenduses 8 kui ka regulatiivosas selgelt märgitud, et nimetus „Edam“ on üldine.³⁶

49. Tuleb siiski tähele panna, et 9. juuni 1998. aasta kohtuotsuses Chiciak ja Fol (C-129/97 ja C-130/97, EU:C:1998:274, punkt 39) märkis Euroopa Kohus liitnimetuste³⁷ päritolunimetustena kasutamise kohta, et see, kui kõnealuse nimetuse registreerimise määruse lisas ei ole joonealust märkust täpsustusega, et selle nimetuse ühe osa³⁸ suhtes registreeringut ei taotletud, *ei tähenda tingimata*, et iga selle nimetuse osa on kaitse all.³⁹ Seevastu 26. veebruari 2008. aasta kohtuotsuses komisjon vs. Saksamaa (C-132/05, EU:C:2008:117, punkt 31) ei nõustunud Euroopa Kohus argumentiga, et KPN on kaitse all ainult täpselt sellisel kujul, nagu see on registreeritud.⁴⁰

50. Kokkuvõttes ei saa teha järeldusi sellest, et määruse nr 583/2009 artiklis 1 ega I lisas ei ole konkreetselt märgitud, kas ükski nimetustest „Aceto“, „Balsamico“ või „Aceto Balsamico“ on üldnimetus (kas määruse artikli 3 punkti 6 eritähenduses või seetõttu, et tegu on tavaliste sõnadega) või mittegeograafiline osis.

34 Saksamaa ja Kreeka märkisid, et vähemalt viie aasta kestel on õiguspäraselt turule toodud teisi tooteid selliste nimetustega nagu „Balsamessig“, „Aceto Balsamico“, „balsamico“ ja „balsamon“. Hispaania valitsus märkis oma seisukohtades, et mõiste „palsamiädikas“ on määratletud 13. aprilli kuningliku dekreediga 661/2012, millega kehtestatakse eeskirjad äädikate tootmise ja turustamise kvaliteedistandardite kohta (Real Decreto 661/2012, de 13 de abril, por el que se establece la norma de calidad para la elaboración y comercialización de los vinagres) artiklis 3. Samuti märkis nimetatud valitsus, et kõnealusest kuninglikust dekreedist teatati kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiiviga 98/34/EÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord (EÜT 1998, L 204, lk 37; ELT eriväljaanne 13/20, lk 337). Sellepärast väidab ta, et paljude aastate vältel on palsamiädika nimetuse all müüdüd sellele kuninglikule dekreedile vastavaid tooteid, mida ei hõlma KGT „Aceto Balsamico di Modena“ ega ka KPNid „Aceto balsamico tradizionale di Modena“ ja „Aceto balsamico tradizionale di Reggio Emilia“.

35 Kohtujuristi kursiiv.

36 Itaalia valitsus on suuresti tuginenud sellele, et määruse nr 583/2009 regulatiivosas ei ole eraldi märgitud, et nimetused „Aceto Balsamico“ ja „Balsamico“ on üldised.

37 Nimetatud kohtuasjas juustu nimetus „Époisses de Bourgogne“.

38 Nimelt sõna „Époisses“.

39 Sellepärast ei saa Itaalia valitsuse tuginemine sellele, et nimetusi „Edam“ ja „Gouda“ peeti asjakohastes määrustes otsesõnu üldisteks, olla minu arvates iseenesest määrav.

40 Euroopa Kohus märkis 26. veebruari 2008. aasta kohtuotsuse komisjon vs. Saksamaa (C-132/05, EU:C:2008:117) punktis 29, viidates enda 9. juuni 1998. aasta kohtuotsusele Chiciak ja Fol (C-129/97 ja C-130/97, EU:C:1998:274, punkt 38), et kinnituse puudumine selle kohta, et nimetuse mõnele osisele ei ole artiklis 13 ette nähtud kaitset taotletud, ei ole kõnealuse kaitse ulatuse kindlaksmääramiseks piisav alus.

51. Kuna ei määruse nr 583/2009 artikli 1 ega I lisa sõnastusest, arvestades eespool nimetatud kohtupraktikat, ei selgu, kas ükski nimetustest „Aceto“, „Balsamico“ või „Aceto Balsamico“ on üldnimetus (jällegi kas määruse artikli 3 punkti 6 eritähenduses või seetõttu, et tegu on lihtsalt tavaliste sõnadega) või mittegeograafiline osis, olen seisukohal, et neid sätteid tuleb tõlgendada selle määruse põhjendusi arvesse võttes. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on Euroopa Liidu õigusakti regulatiivosa lahutamatu seotud selle akti põhjendava osaga ning akti tõlgendamisel tuleb vajaduse korral arvestada põhjusi, mis viisid selle vastuvõtmiseni.⁴¹

52. Selles suhtes nähtub määruse nr 583/2009 põhjendustest 2–5, 7, 8 ja 10 selgelt ja ühemõtteliselt, et Euroopa seadusandja (käesoleval juhul komisjon) asus Saksamaa, Kreeka ja Prantsusmaa esitatud otsuste vastuväidete põhjal seisukohale, et nimetused „Aceto“, „Aceto Balsamico“ ja „Balsamico“ on üldnimetused või mittegeograafilised üksikosised ning et kaitse tuleb võimaldada üksnes nimetusele „Aceto Balsamico di Modena“ tervikuna, mitte selle mittegeograafilistele üksikosiistele.

53. Määruse nr 583/2009 põhjenduses 8 on toonitatud „Aceto Balsamico di Modena“ mainet ning põhjenduses 10 on märgitud, et kuigi Saksamaa, Kreeka ja Prantsusmaa esitasid vastuväiteid nimetuste „Aceto“, „Aceto Balsamico“ ja „Balsamico“ registreerimise suhtes, ei esitatud vastuväiteid terviknimetuse „Aceto Balsamico di Modena“ suhtes. Nagu eespool mainisin, on põhjenduses 10 märgitud, et „[k]aitse hõlmab [...] liitnimetust „Aceto Balsamico di Modena“ [tervikuna]“⁴² ning et selle nimetuse mittegeograafilisi üksikosiseid võib põhimõtteliselt kasutada.

54. Olen niisiis seisukohal, et iseäranis määruse nr 583/2009 põhjenduse 10 põhjal on selge, et Euroopa seadusandja oli seisukohal, et nimetused „Aceto“, „Aceto Balsamico“ ja „Balsamico“ on üldised (selle sõna mõlemas tähenduses) või mittegeograafilised osised, mis ei ole kaitse all ja mida võib jätkuvalt kasutada tingimusel, et austatakse Euroopa Liidu õiguse alusel kohaldatavaid põhimõtteid ja eeskirju.

55. Määruse nr 583/2009 niisugune tõlgendus, millega piiratakse terviknimetusele „Aceto Balsamico di Modena“ antud kaitset, mitte ei laiendataks kaitset selle mittegeograafilistele üksikosiistele, toetavad selgelt Euroopa Kohtu 9. detsembri 1981. aasta otsus komisjon *vs.* Itaalia (193/80, EU:C:1981:298) ja 15. oktoobri 1985. aasta otsus komisjon *vs.* Itaalia (281/83, EU:C:1985:407). Nendes kohtuasjades märkis Euroopa Kohus, et sõna *aceto* tähendab itaalia keeles äädikat, ja otsustas, et see on üldmõiste. Kuna tegu oli kaupade vaba liikumist käsitlevate kohtuasjadega, kasutas Euroopa Kohus sõna „üldmõiste“ ilmselgelt selles tähenduses, et sõna *aceto* on lihtsalt itaalia keeles tavaline sõna, mis tähistab äädikat.

56. Ehkki määruse nr 583/2009 artiklist 1 ega I lisast ei nähtu, nagu oleks nimetuse „Aceto“ kaitset konkreetselt piiratud, ei saa see tavaline sõna olla eespool viidatud kohtupraktikat arvesse võttes selle määrusega kaitstud.⁴³

41 29. aprilli 2004. aasta kohtuotsus Itaalia *vs.* komisjon (C-298/00 P, EU:C:2004:240, punkt 97 ja seal viidatud kohtupraktika). Samuti on Euroopa Kohus järjepidevalt otsustanud, et liidu õiguse sätte tõlgendamisel tuleb arvestada mitte üksnes sätte sõnastust, vaid ka selle konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärgi, mille osa see sätte on (vt muu hulgas 23. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus Piotrowski, C-367/16, EU:C:2018:27, punkt 40, ja 7. veebruari 2018. aasta kohtuotsus American Express, C-304/16, EU:C:2018:66, punkt 54). Samuti on Euroopa Kohtu praktikas välja kujunenud, et Euroopa Liidu õigusakti põhjendustel ei ole siduvat õigusjõudu ja nendele ei saa tõhusalt tugineda asjaomase akti sätetest erandi tegemiseks või nende sätete selliseks tõlgendamiseks, mis on ilmselgelt vastuolus nende sõnastusega (2. aprilli 2009. aasta kohtuotsus Tyson Parketthandel (C-134/08, EU:C:2009:229, punkt 16). Käesolevas asjas aga, võttes arvesse sellekohase selguse puudust määruse nr 583/2009 artiklis 1 ja I lisas, ei põhjasta selle määruse põhjendustele tuginemine *contra legem* tõlgendamist, vaid aitab selgitada Euroopa Liidu seadusandja tahet.

42 Kohtujuristi kursiiv.

43 Vt määruse nr 1151/2012 artikli 3 punkt 6, artikli 6 lõige 1, artikli 13 lõike 1 teine lõik ja artikkel 41.

57. Samuti olen seisukohal, et nii nimetuse „Aceto balsamico tradizionale di Modena“ (KPN) registreerimine vastavalt määrusele nr 813/2000, mis on – kui sõna *tradizionale*⁴⁴ välja arvata – identne KPNiga „Aceto Balsamico di Modena“ kui ka suure algustähe kasutamine nimetuses „balsamico“ räägivad selgelt selle kasuks, et kaitse all on vaid tähis „Aceto Balsamico di Modena“ tervikuna ning et nimetused „Aceto“, „balsamico“ ja „Aceto balsamico“ on lihtsalt tavalised sõnad. Niisugust lähenemisviisi toetavad ühemõtteliselt määruse nr 583/2009 põhjendused 8 ja 9.

58. Olen ka seisukohal, et nimetuse „Aceto balsamico tradizionale di Reggio Emilia“ (KPN) registreerimine vastavalt määrusele nr 813/2000 kaldub samuti andma tunnistust sellest, et nimetused „Aceto“, „balsamico“ ja „Aceto balsamico“ on tavalised sõnad.

59. Seevastu võttes arvesse sõnaga „Modena“⁴⁵ seotud ilmset geograafilist konnotatsiooni, olen seisukohal, et selle sõna või sõnade „di Modena“ kasutamine äädika või ka muude maitselisandite kohta võib luua määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punkti b tähenduses seose lisaks nimetusele „Aceto balsamico di Modena“ ka nimetusega „Aceto balsamico tradizionale di Modena“.

60. Sellepärast olen seisukohal, et terviknimetuse „Aceto Balsamico di Modena“ kaitse vastavalt määrusele nr 583/2009 ei laiene selles sisalduvate tavaliste sõnade ega ka mittegeograafiliste osiste, nimelt „Aceto“, „Balsamico“ ja „Aceto Balsamico“ kasutamisele.⁴⁶ Neid tavasõnu või mittegeograafilisi osiseid võib kasutada tingimusel, et võetakse arvesse Euroopa Liidu õiguse alusel kohaldatavaid põhimõtteid ja eeskirju.

VI. Ettepanek

61. Kõiki neid kaalutlusi silmas pidades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) küsimusele järgmiselt:

Komisjoni 3. juuli 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 583/2009 terviknimetusele „Aceto Balsamico di Modena“ antud kaitse ei laiene selles sisalduvatele tavalistele sõnadele ega mittegeograafilistele osistele, nimelt nimetustele „Aceto“, „Balsamico“ ja „Aceto Balsamico“.

⁴⁴ Itaaliakeelne sõna, mis tähendab „traditsioonilist“.

⁴⁵ Mis tekitab mõttes seose Itaalia linna Modenaga.

⁴⁶ 7. juuli 2011. aasta kohtumääruse *Acetificio Marcello de Nigris vs. komisjon* (T-351/09, ei avaldata, EU:T:2011:339) punktis 70 märkis Üldkohus, et määruse nr 583/2009 põhjenduse 10 eesmärk on tagada kaitse liitnimele „Aceto Balsamico di Modena“ tervikuna. Seetõttu võib selle liitnime mittegeograafilisi üksikosiid isegi koos ja tõlgituna kasutada kõikides liikmesriikides. Kuigi Üldkohtu järeldused ei ole Euroopa Kohtule siduvad, olen nendega siinkohal täiesti nõus.